

L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT CULTURAL A L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Dr. Jordi Vallespir, Dr. Joan Carles Rincón i Dra. Mercè Morey

Projecte I+D *La diversidad cultural en la escuela: discursos, políticas y prácticas*
(CSO2017-84872-R)

IP's del projecte:

Dr. Jordi Garreta i Dra. Núria Llevot (Universitat de Lleida)

Membres i equip de treball:

Dra. Ma. Concepción Carrasco i Dra. Isabel Pascual (Universidad de Alcalá), Dra. Marta García i Dr. José Manuel Osoro (UNIVERSIDAD DE CANTABRIA UC), Dra. Mar Venegas, Mónica Luque i Elisa Velasco (UNIVERSIDAD DE GRANADA), Dr. Sergio Andrés i Dr. Joaquín Giró (UNIVERSIDAD DE LA RIOJA), Dra. Belén Dieste i Dra. Begoña Vigo (Universidad Zaragoza), Dr. Josep Miquel Palaudàrias (Universitat de Girona), Àngels Torrelles (Universitat de Lleida), Dr. Joan Carles Rincón, Dr. Jordi Vallespir i Dra. Mercè Morey (Universitat de les Illes Balears)

Objectiu general

Analitzar els discursos, les polítiques i les pràctiques d'atenció a la diversitat cultural a l'Educació Primària a l'Estat espanyol

Objectius específics

- Examinar la normativa i les polítiques autonòmiques de les diferents administracions educatives respecte a la diversitat cultural
- Revisar els discursos de les administracions educatives i dels responsables dels centres escolars
- Determinar els conceptes rellevants de les administracions educatives pel que fa a la diversitat cultural
- Identificar i valorar les actuacions dels agents dels centres escolars implicats en l'atenció a la diversitat cultural
- Relacionar els discursos, la normativa i les polítiques implementades per les administracions amb les actuacions desenvolupades als centres
- Dissenyar i elaborar propostes que afavoreixin el desenvolupament de la normativa autonòmica de les desenvolupament de l'educació intercultural inclusiva

Fases del projecte

Fase 1. Recollida i anàlisi de la normativa i de la documentació sobre polítiques, programes i projectes de les administracions educatives relatives a l'atenció a la diversitat cultural a l'escola. Determinació de les polítiques desenvolupades a cada Comunitat Autònoma per atendre a la diversitat cultural. Metodologia: anàlisi documental i 60 entrevistes en profunditat.

Fase 2. Disseny i implementació d'un qüestionari elaborat a l'efecte i adreçat a una mostra representativa de 1800 equips directius de centres d'Ed. Primària d'arreu de l'Estat espanyol. Determinació de tipologies d'actuació envers la diversitat cultural, classificació dels centres educatius a partir d'aquestes i, finalment, selecció de la pertinent mostra a partir de les considerades com a "bones pràctiques" per a la següent fase. Metodologia: treball de camp mitjançant qüestionaris telefònics, codificació i explotació estadística (anàlisi cluster)

Fase 3. Estudi en profunditat de 20 centres escolars per identificar el nivell de concreció de les normatives, polítiques i directrius ja analitzades a les fases anteriors. Metodologia: etnografia.

Fase 4. Transferència. Metodologia: Web, congressos, publicacions, càpsules audiovisuals, informes per a l'administració i per als centres col·laboradors, organització congrés final del projecte (caire internacional)

Resultats i conclusions

Actualment s'està treballant en la Fase 2 del projecte (enquestes telefòniques).

La Fase 1 es dona gairebé per finalitzada i es pot constatar que algunes CCAA continuen encara amb enfocaments compensatoris d'atenció a la diversitat als seus documents normatius de referència (aules d'acollida, aules temporals d'atenció lingüística, activitats puntuals –dia de les cultures–); també s'han localitzat al·lusions a propostes interculturals en alguns casos (programes de cultures minoritàries); però és en gairebé la meitat de les Comunitats on es regula el tractament de la diversitat cultural en el context del paradigma inclusiu.

Igualment, les entrevistes confirmen aquestes 3 línies d'actuació i els responsables polítics s'avancen als models establerts de fons tot explicitant la intenció d'anar cap a la inclusió en el cas de CCAA que encara no veuen reflectida la perspectiva inclusiva de manera integral, és a dir, a tots els nivells, tant amb mesures organitzatives, com metodològiques com d'intervenció.

Bibliografia

- CIDE (2005). *La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo en España*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.
- Garreta, J., Llevot, N., i Bernad, O. (2010). *La relació família d'origen immigrant i escola primària de Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Llevot, N. (Ed.) (2006). *La educación intercultural: discursos y prácticas*. Lleida: Edicions de la Universitat de Lleida.
- Palaudàrias, J.M. (1998). Anàlisi de la política educativa en la escolarització de las minorías culturales en Catalunya. A X. Besalú, G. Campani, i J.M. Palaudàrias, (comps.), *La educación intercultural en Europa* (pp. 171-180). Barcelona: Pomares-Corredor.
- Rincón, J.C., i Vallespir, J. (2010). El tratamiento de la interculturalidad en los centros de primaria de las Islas Baleares, según las programaciones generales anuales: el Plan de acogida lingüística y cultural. *Revista de Educación*, 353, 415-441.
- Vallespir, J. (Coord.) (2007). *L'educació intercultural a les Illes Balears. Anàlisi de l'educació primària*. Palma: Servei de Publicacions UIB.